

Ikke typisk norsk å være

Caroline Teinum Gilje

carolineti@vl.no

22 310 418

Nordmenn og svensker skårer akkurat like lavt på selvgodhet, kommer det frem i en fersk undersøkelse. – Høstens skyts om norsk nasjonalisme burde heller rettes mot Danmark, mener forsker.

Søta bror har beskyldt oss for å være både late, rasistiske og selvgode denne høsten. Først ut var journalisten Henrik Arnstad som i Dagens Nyheter gikk langt i å kalle Norge et rasistisk samfunn. Deretter ble det bråk da Aftenbladet-spaltisten Ehsan Fadakar skrev kronikken «Norge er et egoistisk land som behandler de fattigste som dyr». Nå viser imidlertid en ny undersøkelse at nordmenn ikke er så sjåvinistiske som våre naboer hevder. Faktisk er vi akkurat like lite selvgode som svenskene, ifølge en ny undersøkelse om nasjonal identitet og symboler. Det er Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) som står bak forskningen, som skal publiseres under seminaret «Religion og nasjon 1814 – 2014» på Litteraturhuset i Oslo i dag.

Stadig likere. «Ville verden bli bedre dersom folk i andre land var mer lik oss?» er blant spørsmålene som er stilt til mellom 1.000 og 1.500 nordmenn, svensker og dansker. Bare 22 prosent nordmenn svarer ja på dette. 21 prosent svensker svarer det samme.

– Debatten som har pågått viser at det er en del stereotypier og mangel på kunnskap ute og går. Vår undersøkelse viser at nasjonalismen som dominerer både i Norge og Sverige ikke er så etnisk og kulturelt orientert som mange vil ha det til, sier leder for undersøkelsen, Pål Ketil Botvar.

Søta bror og Ola Nordmann blir dessuten stadig likere i tankegang og kulturelle uttrykk, ifølge Botvar.

– De historiske forskjellene er jo der, som måten nasjonene ble bygget opp på og hvordan de ble selvstendige. Men skillene mellom oss er i ferd med å viskes ut. Norge og Sverige er de lan-

KIFO-UNDERSØKELSEN

KIFO har i 2013 gjennomført en landsrepresentativ spørreundersøkelse om nasjonal identitet og symboler i Norge, Danmark og Sverige.

Undersøkelsen er gjort gjennom gallupbyrået Norstat og dets søsterorganisasjoner i de andre skandinaviske landene.

Mellom 1.000 og 1.500 har svart.

Kilde: KIFO

Svensk kommentator sier det er typisk norsk å reagere på anklager om fremmedfiendtlighet.

Vårt Land 16.11.13

Forsker Pål Ketil Botvar i KIFO har funnet ut av nordmenn og svensker er ganske like.

dene som er likest i Europeisk målestokk.

Danske verstinger. Botvar tror nordmenn og svensker har vært like lenge, men at vi nå har blitt enda likere.

– Det har sammenheng med at vi har mer med hverandre å gjøre. Bare se på arbeidsinn-

«Debatten som har pågått viser at det er en del stereotypier og mangel på kunnskap ute og går»

Pål Ketil Botvar, KIFO-forsker

vandringen fra Sverige. Vi har også en ganske lik politisk og økonomisk utvikling i begge land. Sverige har dessuten fått sitt radikale høyreparti, som blant annet ønsker å kopiere den norske nasjonaldagsfeiringen, påpeker forskeren.

Høstens skyts burde heller rettes mot Danmark, mener Botvar, og viser til resultatene i undersøkelsen.

Tove Andersen er fra Sverige og opplever nordmenn og svensker som like selvgode. Det er i tråd med en undersøkelse KIFO har gjort om nasjonal identitet og symboler som presenteres i dag.

Foto: Caroline Teinum Gilje

– I skandinavisk sammenheng er danskene verstingene, ikke nordmenn. Der har du en litt mer sjåvinistisk orientering og en litt mer negativ form for nasjonalisme. De skårer også høyt på fremmedfrykt. Hvis du ser på det som ofte omtales som positiv nasjonalisme, eller patriotisme, som ikke har den brodden mot andre land og folk, så skårer Norge høyt på det – like høyt som svenskene.

Kunnskapsløshet. – *Hvorfor skapes dette inntrykket av at nordmenn og svensker er så forskjellige?*

– Det har vel litt med kunnskapsløshet å gjøre. Vi kjenner ikke godt nok til den svenske debatten og hva som foregår i Sverige, og tilsvarende på den siden av kjølen. Dette ble godt illustrert i diskusjonen som oppstod etter valget og regjeringsdannelsen. Svenskene oppfattet det nærmest som en revolusjon at Fremskrittspartiet kom i regjering. De sammenlikner partiet med sitt eget høyrepopulistiske parti. Men nordmenn ser ikke på Frp som så ekstremt, svarer Botvar.

Professor og forskningsleder

Jon Rogstad i Fafo er ikke overrasket over at folk i Skandinavia skårer ganske likt.

– Vi bor alle i land kjennetegnet med høy grad av tillit og en sterk velferdsstat. Trygghet og liket gjør at mange er opptatt av å bevare det som er, samtidig som oppmerksomheten omkring egalitære verdier kan gjøre at rommet for å akseptere mangfold blir ganske trangt. Sagt på en annen måte: du kan være som du vil, bare du er som oss. I akkurat denne holdningen er det kanskje ikke så stor forskjell, sier Rogstad.